

МУЛЕЙ

РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2011

---

15 грудня 2005 року

Писати щоденники — не в моєму стилі. Але всі навколо тільки про той щоденник і торочать, до того ж мені знову не спиться, лежу й відчуваю, як у мені наростає злість чи то, може, сум — щось таке, коли хочеться здуріти і взятися за ручку, — от би той психозавр із бородою з клініки, який уже мало не півроку капає мені на мізки, мовляв, нумо знайди у собі відвагу зазирнути власному болю у вічі і теде і тепе, — от би той тип зараз танцював на radoщах.

Як мене задовбало те, що всі навколо такі добрі. Що всі мене жаліють. Причому постійно. Хоч би хтось глянув на мене нормальним поглядом, а не отим сльозливим «біднятко-ти-наше-нещасне». Мене це так дратує, і що не день, то більше. Добре-добре, я згодна, мене дійсно трохи шкода, але це мої проблеми, як на те пішло. Я здурію, якщо цілими днями буду отака бідна та нещасна. Таке враження, ніби ні з ким більше такого не було. Ніби ні в кого, крім мене, не гинула родина.

Пані Меєр завжди була рідкісною сучкою. А тепер, коли я залишилася сама, її як підмінили — цвіркоче на кожному кроці, яка я молодчина, хоч я вже й забула, коли востаннє робила домашнє завдання. Ліпше б і далі була сучкою. Але ж не можу я так їй прямо і сказати. А Констанс — бідна, та взагалі не знає, з якого боку до мене приступити. Сьогодні вдень дійшло до того, що я просто змушена була її просити, аби запхала собі своїх коней до сраки. Ми їмали трамваєм з ХГ¹ додому, і коли вже підїжджали до Бессерюду, вона вхопила мене за руки і мало не на колінах почала благати піти з нею до Сьоркедалена на іподром. З цією ідеєю вона носитья вже не перший місяць, бо ж верхова їзда допомагає від усього, як переконана Констанс, тільки-но я перекину ногу через сідло, як забуду про всіх своїх померлих родичів, і навіть те, що це все взагалі сталося, — аякже, кінь своїм теплим і міцним тілом і тепе і тепе загоїть мої рани і зцілить мою душу, відродивши до нового життя. Але я її не дослухала, перепитавши, чи бувало коли таке, що коні провалювалися під кригу на озері Богстадваннет разом із невинним людом на спині, й Констанс відповіла, що ні, ніколи, а я сказала, що мені все одно страшно, і вона глянула на мене поглядом всеспівчутливої лані, так, ніби їй мене страшенно шкода, тож я й собі уві-

---

¹ Християнська гімназія.

мкнула погляд всеспівчутливої лані, щоб здавалося, ніби мені її шкода ще більше, і довго ми отак стояли, просвердлюючи одна одну очима всеспівчутливої лані та вдаючи невимовну жалість, аж поки до неї дійшло, що я з неї глузую, і вона зійшла на наступній зупинці, а я прокричала їй у спину, щоби вона не забула запхати собі своїх коней до одного місця. Вчора я знову не змогла змусити себе піти до школи, тож вона, певно, собі надумала, нібито ми посварилися, — а мені так фіолетово, що вона собі там надумала, хоч я і розумію, наскільки це сумно, що мені усе так фіолетово.

17 грудня

Ось, на тобі, знову всілася писати. Навіть не знаю чому, але яка різниця. Помічаю, що багато речей мене просто перестали цікавити. Живу собі й фіксую, що навколо мене щось відбувається. Що десь там падають літаки. І що мені до того, чому вони падають. Дивно, але писати таки допомагає — хоч мені й неприємно визнавати правоту за бороданем-психозавром. Він же увесь такий крутий та розумний, він же собаку з'їв на тих, кому на цьому світі тяжко, він знає, як привести їх усіх до «стану, максимально наближеного до нормального», — цитую. Кілька тиж-

нів тому я поцікавилася у нього, чи його родина коли-небудь гинула в авіакатастрофі, він сказав, що ні, тоді я спитала, звідки йому знати, що в мене зараз усередині робиться, а він відповів, що у нього величезний досвід і що він вчився у різних там престижних вузах, і не тільки в Норвегії, а ще й десь там по закордонах, і переспілкувався із сотнею таких, як я, — тож я попросила його піти до сраки, а він посміхнувся тихенько у бороду, лагідно і поблажливо, попри все змушуючи себе зобразити дружелюбність, — а це мене найбільше виводить із себе. Він завжди правий, хоча, звичайно ж, ніколи цього відкрито не каже, — але коли б я не прийшла, він завжди правий, а я — ні, моя життєва позиція неправильна, в мене із нею проблеми. А в кого б вона була правильною, якщо й кілька місяців не минуло відтоді, як твої рідні розбилися в авіакатастрофі десь у Африці, а незабаром, блін, Різдво? Мое перше самотнє Різдво у цьому божевільно велетенському і божевільно пустому будинку. У мене вже десь п'ятнадцять запрошень на Різдво від різних там тіточок, дядечків, маминих і татових друзів, батьків моїх однокласників, але я від усіх них відбірююся й кажу, що вже давно пообіцяла піти до Констанс. А їй та її батькам кажу, що пообіцяла Тронду і Біттен. То й добре, — кажуть вони дружно. Головне, аби я не сиділа сама. І звідки в людях стільки лайна? Тисячі ж ін-

ших постійно сидять на Різдво самі. Та й що мені, власне, до того Різдва? Все одно я на цьому світі не надовго. Хоч остаточно я ще із цим не вирішила. Побачимо.

20 грудня

Сиділа щойно розглядала панораму міста через вікно і згадала татову розмову із Томом, — підслухала якось, коли вони думали, що я вже сплю. Це було ще тоді, коли Том зустрівся із керамічною Ренатою і грав у своєму гурті, мріяв стати письменником, художником і невідомо ким там іще. Хотів було навіть кинути ХГ. Тоді тато вирішив за нього взятися, і пам'ятаю, як я тоді ледь здавлювала посмішку. Я була цілковито на татовому боці. Як завжди. Тато говорив абсолютно спокійно. Сказав, що такі, як ми, займаються набагато важливішими речами, ніж музика, тусовки чи ще там щось, що дехто називає творчістю. Більшість тих, хто вважає себе творчими, — сказав тато, — такими не є, радше навпаки. Вони просто обліплюють себе всіма можливими рисами справді талановитих людей і клепають усяку всячину, яка нікого на світі не цікавить. Грати роль творчого і цікавого — найлегше, що тільки можна вигадати, — сказав тато. Ті, хто справді створює щось нове і варте уваги, — вони просто живуть собі своїм життям. І не вимахуються. А потім

додав, що як тільки Том кине ХГ, тато перекриє йому всі фінансові вливання і Тому доведеться годувати себе власноруч. Якщо ж він закінчить гімназію, а потім, відповідно, юридичний факультет і аж тоді захоче писати чи ліпити горшки чи якої ти ще там бісової матері хочеш, то вже його справи, і тато у них втручатися не буде. Я добре пам'ятаю, як Том тоді після тієї розмови зблід. Тато показав пальцем у вікно на місто і сказав, що хай вони собі отам в низинах пишуть різний непотріб і марнують життя. А ми належимо до тих, хто живе високо, — заявив тато, — ми не з тих, хто пише, наш обов'язок — крутити педалі, створювати додану вартість, і, до речі, мені здається, що не варто так однозначно налаштовуватися на Ренату, вона для тебе надто дика, вертка і непосидюча. Я зрозуміло висловлююся, ти зрозумів, що я хотів сказати? Том зрозумів. Він закінчив юридичний за три місяці до авіакатастрофи. Тепер, тату, моя черга писати. Хоч ти й казав, що такі, як ми, не пишуть. Ти помилявся. І мій щоденник — правдивий цьому доказ. І те, що я пишу, — твоя вина. Твоя, чорт, вина.

21 грудня

Певна річ — Констанс переконана, що сьогодні сонце розвертається. Я намагалася їй втовкмачити, що нікуди

воно не розвертається, а просто віднині, починаючи з 19.35, нам здаватиметься, що воно поступово піднімається вгору. Я пояснювала, що сонце взагалі нічого не робить. Це ми собі щось там помічаємо. Просто на Новий рік день в Осло триватиме на шість хвилин довше. Але саме сонце нічого не помічає, і воно ще ніколи в житті нікуди не розверталось. Констанс ненавидить критику, тож це її дуже роздратувало, й вона поїхала кататися верхи у Сьоркедалені аж до вечора, на який у неї була запланована вечірка з нагоди дня зимового сонцестояння. Мені хіба би щось на голову мало впасти, аби я святкувала те, що дні стають довшими. Я ж, навпаки, мрію, щоби дні якомога швидше коротшали. Так, щоби навіть з ліжка не встигати вилазити. Це було б узагалі ідеально. То в Констанс проблеми, а не в мене. Вона тупа. Не знає навіть, у який бік переводити годину на літній час. Вона просто зіп'ється, коли зрозуміє, що кіньми на життя не заробиш.

Намагалася переконати Кшиштофа не їхати додому на Різдво. Сказала, що мені буде незатишно вдома самій. Але він уперся, що хоче додому. Тож я йому добре заплатила, аби він повернувся. Тато теж би так зробив. Кшиштоф — молодець. Докінчує другий басейн. Має бути такий, як тато любить. Дрібна блакитна плитка у формі восьмигранника — точно як у тому готелі в Берліні, де ми були минулого

року на Великдень. Мамі, гадаю, таке б не сподобалося. Вона завжди мала свою думку щодо чогось такого. Але зараз важить тільки моя думка. Кшиштоф — це просто знахідка. Працює за копійки й тулиться у найменшій кімнатці в нас удома, а з меблів обходиться лише вовняним килимком і попільничкою. Не знаю, чому в Польщі так зле. Може, через те, що вони там увесь час моляться. Кшиштоф теж молиться. Поняття не маю, про що. І знати не хочу. Коли помер Папа, він цілісінький день не клав плитку. Хоч до і після того дуже старався. І до чого я все це пишу?

24 грудня

Такого стовпотворіння я ще не бачила. Напевно, не було такого родича, як по маминій, так і по татовій лінії, який би не навідався до мене з подарунком і втішним словом. Усі вони при цьому вдають, ніби не помічають, що я не розвішала традиційних різдвяних прикрас. Їм усім мене страшенно шкода, і всі вони страшенно мною переймаються. І є чого, — аж свербіло мені сказати. А як ви собі думали?

Щойно зачинилися двері за останнім милосердним, я сіла в «ягуар», так, тату, все ти добре почув, сіла в той самий «ягуар», бо тепер він мій, не, все це тепер моє, хіба не,

тож я сіла в «ягуар» і поїхала на альтернативне Різдво у Народному домі¹, забравши всі свої подарунки, бо прочитала у вечірньому випуску «Афтенпостен»², що їх там якраз бракує. Якщо чесно, то я ще не маю права водити машину, але я тверезо оцінила ситуацію: такий крутий автомобіль поліція не наважиться зупинити у надвечір'я Різдва, — гарне слово «надвечір'я», еге ж? Мені аж трохи полегшало. Але коли повернулася додому, то знайшла там ще один подарунок. Від Кшиштофа. Напевно, залишив на каміні перед від'їздом. Він таке золотко. CD. Чоловік на ім'я Ентоні сумним голосом співає про те, як би йому хотілося бути жінкою. Я прослухала той диск уже кілька разів, та й зараз, коли пишу, слухаю, — це просто бомба, такої щирої туги я ще не чула, і хоч у нього дещо інші проблеми, ніж у мене, мені все одно стає легше, головне — щирий біль, це мені допомагає, підійде будь-який. Кшиштоф цілісінькими днями кладе плитку, і ще він католик, але це зовсім не означає, що на ньому можна поставити хрест.

Щодня помирає приблизно 155 000 людей, як я щойно довідалася. За рік це виходить 57 мільйонів. 6458 за годину. 108 за хвилину. Чи мені від того легше? З одного боку, так. З другого — ні.

---

¹ Різдвяна вечерея для бідних і бездомних.

² Провідна загальнонаціональна газета в Норвегії.